Referaten

Leren klinisch denken

Round AP. Teaching clinical reasoning - a preliminary controlled study. Med Educ 1999;33:480-3.

Er is verschil van inzicht over de vraag of je klinisch redeneren kunt leren en, zo ja, hoe dat dan zou moeten. Een aantal jaren geleden werd klinisch redeneren gezien als een unieke manier om een probleem aan te pakken, die – eenmaal aangeleerd – bij alle problemen toegepast kon worden. Tegenwoordig weten we dat er niet één manier is en dat het vermogen om een probleem op te lossen ook te maken heeft met kennis over het probleem. Klinisch redeneren (of hoe je het ook zou willen noemen) is een belangrijk onderwerp in het onderwijs. Het oplossen van patiëntenproblemen is immers wat studenten moeten leren.

Round onderzocht het effect van een onderwijssessie klinisch redeneren en vond dat er een significant leereffect was. Terecht plaatst de auteur de nodige kanttekeningen bij het resultaat. De beschrijving is te kort, zodat de lezer niet precies kan begrijpen wat het onderzochte onderwijs inhield. Toch is dit een relevant, aardig onderzoek. Relevant, omdat bewezen werkzaamheid van onderwijsmethoden van belang is bij besluiten om een methode in te voeren. Aardig, omdat dit onderzoekje laat zien dat relevant onderzoek niet altijd groot en ingewikkeld hoeft te zijn.

A.J.J.A. Scherpbier, Maastricht.

Het gebruik van zelf-, peer- en co-assessment in het hoger onderwijs

Dochy F, Segers M, Sluijsmans D. The use of self-, peer and co-assessment in higher education: a review. Studies in Higher Education 1999;24(3):331-50.

Een belangrijk doel in het hoger onderwijs is studenten op te leiden die in staat zijn kritisch te reflecteren op hun professionele handelen.

Vormen van assessment waarin studenten zelf als assessor betrokken zijn, kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan het vorm geven en toetsen van onderwijsdoelen als 'levenslang leren', reflectief en kritisch denken, evalueren van eigen handelen en probleemoplossen. In het artikel van Dochy et al. worden de resultaten van onderzoek naar verschillende vormen van zelf-, peer- en co-assessment weergegeven. De resultaten zijn gebaseerd op een meta-analyse van 63 studies en worden geïllustreerd met praktijkvoorbeelden. Bij zelf-assessment beoordeelt de student zichzelf. Zelf-assessment wordt met name formatief gebruikt en blijkt een goed hulpmiddel te zijn bij het aanleren van vaardigheden, zoals het schrijven van een essay en het oplossen van problemen. Ook peer-assessment, dat wil zeggen het beoordelen van en door een medestudent, heeft met name een formatieve waarde. Het bevordert de betrokkenheid en stimuleert de prestaties. Bij co-assessment participeren zowel de student als de docent in het assessmentproces waarbij de docent verantwoordelijk is voor het eindoordeel. Vaak wordt co-assessment gecombineerd met een vorm van zelf- of peer-assessment. Verder blijkt dat met name een combinatie van de drie vormen van assessment een positief effect heeft op de kwaliteit van het leerproces en daarnaast ook geschikt is voor summatieve doeleinden. Positieve effecten zijn onder andere: toename van het zelfvertrouwen, bewustwording van de kwaliteit van het eigen werk, meer reflecties op het eigen gedrag en prestaties, betere resultaten op toetsen en een grotere verantwoordelijkheid en motivatie voor het leren. Voorafgaand aan het invoeren van genoemde vormen van assessment moeten beoordelingscriteria opgesteld worden en vaardigheden bij studenten ontwikkeld worden om zichzelf en/of anderen te beoordelen.

A.G.H. van Ruijven, Leiden.